

A MUNKA

XIV. évfolyam. 29. szám.

Ára 16 füllér

Salgótarján, 1936 július hó 18

A szegény-kérdés országos rendezése.

Kozma Miklós belügyminiszter nagy súlyt helyez arra, hogy a magyar társadalom minden rétege ismerje azt a munkát, amit minisztériuma szociálpolitikai téren végez. Nemcsak a pusztá tájékoztatás itt a főcél, hanem az, amit maga Kozma Miklós fejtett ki egyik értekezletén: e téren oly sok a tenni és pótolni valónk, hogy eredményt csak úgy remélhetünk, ha sikerül az egész társadalom figyelmét a kérdések iránt felébresztetni s annak segítő tevékenységét igénybe is venni.

Hogy ez mennyire így van, arról éppen most szerezhettünk bizonyosságot, amikor a miniszter újból tájékoztatót adott a már elvégzett s a legközelebb megoldásra kerülő feladatokról. „A kolduskérdés, — mondotta a miniszter — „már novemberben teljesen rendeződik, ugyanígy, hogy ettől az időtől kezdve tilos is lesz a koldulás az országban.”

Néhai Vas József álma volt, hogy az utcáinkról eltüntesse a koldusokat. Korai és váratlan halála nem engedte meg neki e feladat megoldását. Utóda: Kozma Miklós már mint tényről számolhat be, hogy a kérdés megoldást nyert, még pedig: az összes egyházi, társadalmi és jótékonyági intézmények együttes munkája alapján.

Hogy milyen nagy az ereje és jelentősége az összeműködésnek és egységnek, arról éppen maga a miniszteri nyilatkozat győzhet meg bennünket, amelyből megtudjuk, hogy miért nem lehetett eddig nálunk eredményre jutni a szegényügy rendezésében?

Mert minden intézményünk, hogy úgy mondjuk, a „maga szakállára dolgozott, anélkül, hogy a másik valamit is tudott volna e tevékenységről. Mi volt ennek a következménye? Csak az, hogy egyik szegény többhelyről is kapott segítséget, míg a másik, — nyilván az ügyetlenebb, vagy szerezényebb, — egy helyről sem, ha mindjárt úgy rá volt is utalva a támogatásra.

Ezután majd nem lehet a központ kikapcsolásával gyakorolni a jótékonyt, ami biztosítékul szolgálhat a visszaélések ellen s lehetővé teszi, hogy a segítség a méltányosság, az igazság szempontjai szerint érvényesüljön.

Nincs szándékunkban — mondja Kozma miniszter, — hogy megzavarjuk az egyházaknak és azoknak az egyesületeknek a munkáját, amelyek eddig is jól dolgoztak és szép, eredményes munkát végeztek. De elkerülhetetlenül szükséges, hogy a jótékonyt intézmények tudjanak egymásról s ismerjék egymás teljesítőképességét, valamint egymás munkáját is. Éppen ezért nagy munkaközösségre, nagy együttműködésre van szükség, anélkül, hogy az egyes tényezők önállóságát figyelmen kívül kellene hagyni.

Hazugság és igazmondás

Ebben az eseménytelen, ugynevezett uborkaszegzonban a krónikás kénytelen a tengerentúli elkalandozni, ha másképp nem, legalább „külföldi híradók” vonalán, hogy a már megszokottá vált rovatának valamelyes „anyagot”, témát találjon. Nem mintha témaszegénységben leledzenének, mert az aztán mindenkor bőven van, csak az az egyedüli hibája, hogy valamilyen „köz vagy magán érdekből” ki nem állhatja a nyilvánosságot. Legjobb tehát minél messzebből importálni a témát s a krónikás így bebiztosítja a fejét, hogy nem verik be, mert akkor hosszú doronggal még egyelőre nem rendelkeznek.

Olvastam tehát, hogy a boldog amerikaiak nemrég hazugságversenyt rendeztek, melyre aránylag elég kevesen, alig ötezen neveztek be csupán. Hallgatósága ennek a versenynek azonban több millió ember volt, mert a hazugság-olimpiáról helyszíni közvetítést adott a rádió. Az első helyezett azzal a nagyobb szabású kijelentésével állította fel a világrekordot, hogy „a hőmérséklet váratlan süllyedése következtében a hőmérő higanyoszlopa akkorát zuhant, hogy agyonültött egy szerencsétlen egeret, amely éppen akkor a fal mentén osont”. A második helyezett viszont azt adta elő, hogy „gépkocsiján olyan sebességgel haladt, hogy megelőzte saját reflektorának a fényét is”.

Ezeknek a pályadíjjal koszorúzott hazugságoknak szellemisége vetekszik az ártalmatlanságukkal s a mi Hány Jánosunk „lódításával” össze sem hasonlíthatók. Önkéntelenül felvetődik bennem az a kérdés, hogy ha a közismerten gyermeked amerikai kedélynek szükség van ilyen versenyekre, miért nem szól át erre az öreg kontinensre versenyzőként? Tudnánk mi bizony küldeni hozzájuk olyan fontos személyiségeket, akiknek hazugságai ezerszer érdek-

esebbek volnának a higanyoszlop által agyonnyomott eger, vagy a megelőzőt reflektorfény ostoba kis meséinél. Ezeknek a személyiségeknek érdekesítő és izgalmas hazugságai nem holmi hazugságverseny ártatlan céljait szolgálják, hanem embertársaik komoly félrevezetését s éppen ezért sokkal jelentősebb szerepet játszanak mindnyájunk életében. Ezek a hazugságrekorderek, sajnos, nem a vicces hazugságolimpiáson csillogtatják művészetüket s ez az, ami a legbosszantóbb ostobaságoknál is bosszantóbb...

Ugyancsak Amerikából importáltam azt a hírt, hogy ott egy tudós olyan szérumot talált fel, melynek beoltása révén az emberek őszinték és igazmondók lesznek. A szérum neve: „Parladan” s állítólag nagy sikerrel alkalmazzák a bűnözők vallatásánál. Négy köbcentiméter belőle a felső karba elég ahhoz, hogy a hazugból igazmondó váljék.

Micsoda korszakalkotó találmány ez! Képzeliük el, hogy ebben az öreg Európában valaki elkezdene vele a belecsekendezést azokon, akik ma millió emberek és országok sorsát irányítják? Micsoda óriási szórakozás lenne ezeknek az uraknak — tisztelet a kivételnek — a valódi igazmondásait hallgatni a rádió! Ez lenne aztán az igazi olimpiász!

Erről jut most eszembe, hogy kár lenne átengedni ezeket a személyiségeket Amerikának a hazugságversenyekre. Ez az export nem lenne olyan mulatságos és hasznos. Inkább talán hozasunk át jókora mennyiséget a „Parladan”-ból s hajtsuk végre a szükséges oltásokat. Ebből a befektetésből nemcsak komoly hasznunk lenne, de olyan egetostromló kacagásra is fakadhatnánk a következményétől, hogy rövid hullámok nélkül is áthallanák a tengerentúliak!

(—ány.)

Ez a kérdés szoros összefüggésben van a munkanélküliség ügyével, amely európaszerte felvetette a kérdést: van-e lehetőség a munkanélküliség olyan megoldásának, vagy legalább is enyhítésének, hogy a pénzsegély elkerülhető legyen? A miniszter ezt a

kérdést is megvilágította és ismertette.

„Az ingyen pénzsegély” — mondotta maga Mac Doqald, nyilván az angol tapasztalatok nyomán — merőben munkás érdeket sért, mert alamizsnához juttatja a munkanélkült s azt a tuda-

Az Esztergomi Katolikus Nyári Egyetemről.

Magyarország lakosságának egyik vallási denominációjáról eddig rendszerint csak azt hallottuk, hogy alvó tömeg, tespedő tehetetlen és élhetetlen, halálos leihargiában szenvedő, fásult, közömbös, indolens.

S bizonyos szokásjog szentesítette ezt a lezáróást.

Optimistának néztük még nem is olyan nagyon régen, aki arról beszélt, hogy a magyar katolicizmus erőteljes ébredések hajnalát éli. Ennek is csak az a nyílja, hogy az ébredés, a hajnalodás, a tavaszodás itt is éppoly észrevétlen, csendes folytonosságban jött, mint mikor hosszú dermedések után engedni kezd a tél és hosszabbodnak a napok, észrevétlenül egymásutánban szöknek új rügybe a fák s egyre újabb és bővebb jelek mutatják a természet ébredését. Lassan és észrevétlenül, szökés és ugrás nélkül csendesen és biztosan jön a tavasz s bátran hangoztathatjuk, hogy a katolikus élettelenségről, indolenciáról, álomszuszékságról s hasonló jókról való éneklések és jeremiádok bizony már nemcsak lecsépelet közheyelek, de nem is egészen igaz vádak, mert a magához tért magyar katolicizmus egy messzeható lelki újjáéledés, egy általános vallási reneszánsz

kezdí átjárni, mint a téli tájat a tavasz lehelete.

Immár másfélévtized óta mind dalmassabban pirkad, derül, sugárosodik az égbolton annak a szebb és tartalmasabb jövőnek a kontúrája, melyben a detrozínált, száműzött, lejárt eltemetett, végleg elfeledtnek hitt keresztény gondolat nem az esetlen, tartalmatlan s jogosulatlan antiszemizmus de az örök igazságok mélységeken pozitív gondolatok fogják irányítani az újra éledő társadalom lelki struktúráját, a haladást, a megértést, a rend, a nagy ideálók értékelését megalapozott s azért biztosan fejlődő társadalmi közjólét felé.

A kereszt kezdí újra visszanyerni művelődéstörténeli jelentőségét s hová hamar ismét új és virágos gazdag és színpompás magyar kultúra szígnatúrájává válik.

Serédi Jusztinián dr. a Magyar Szinonban Esztergomban, a magyar katolicizmus apostoli székhelyén, az ősi primási hercegérseki városban „Szent Benedek rendjének kilencszáz éves missziójával dolgozik a magyar lélek kulturáján imádságos munkával.

Törekszik kitartó buzgalommal, hogy a magyar katolicizmusban növelje a lelki életet, gyarapítsa a hit erejét, a lelki kulturát.

Sokan a katolicizmusban egyoldalúan csak a politikai tényezőt látják és pártzoraiban is politikai tulajdonságokat keresnek.

tot ébreszti benne, hogy munka nélkül is meg lehet élni. Minden megoldás, ami elvezet a munka szerzetétől munkás szempontból csak olyan megoldás, mint a középkor flagellánsainak önkorbácsolása, amellyel önmagukat sebesítették véresre, anélkül, hogy ezzel maguknak, vagy bárkinek is használtak volna.

A magyar álláspont mindig tiltakozott a munkanélküli segély gondolata ellen, noha bizonyos dalról a tetszetős és népszerű jelszavak varázsától elbűvölten, sokszor igen erősen követelték is ennek, mint gyógyszernek a bevezetését.

Szerencsére vezető államférfiaink józansága nem engedte, hogy szociálpolitikánk erre a végzetes utra tévedjen. S ezzel nemcsak meddőn kidobott milliókat mentettünk meg, de elértük azt is, hogy a legutóbbi beszámolóján már Kozma Miklós nagy lelki megnyugvással jelentette ki, hogy a munkanélküliség örvendetesen apad nálunk, amiről nemcsak Pestvármegye alispáni jelentése számol be, de a miniszter tulajdon tapasztalatai is alátámasztják az igazságot, hogy e baj szünőfélben, vagy legalábbis csökkenőben van.

A miniszter ismertetését kérelessel fejezte be, melyet a magyar társadalomhoz intézett, kérve mindenkinél a közreműködő segítségét a szociális bajok leküzdéséhez s főként, hogy a jótékonyt ne gyakorolja senki a központ megkerülésével, mert csak így lehet biztos benne, hogy a segítség valóban segítség lesz, s olyan helyre jut, ahol valóban szükség van rá.

Ezért kell mindenkinek együtt dolgoznia a belügyminisztérium magyar normabizottságával, hogy szünjék a nyomor s enyhüljön a szenvedés magyar hazánkban.

Pedig a magyar katolicizmus ereje azonban nem ebben van, hanem hiveinek eleven hitéletében, az isteni kegyelem hatóerejének érvényesülésében.

Serédi Jusztiniánban a Gondviselés felmagasztalta az alázatost, aki husz éves tanári és tudományos munkájával a világ egyik legkiválóbb tudós nevét képviselte, hiszen ezt bizonyítja a közeli napokban történt disz doktorrá avatása is az Angol-országi Oxfordi egyetemen. Nem kíváncsított sohasem a nagy nyilvánosság elismerésére, végezte művét mesterének és megbízójának nevében és nevével névtele. Önmaga nem kereste az érvényesülést, emberi hatalmak nem ajánlották, a Mindenható állította népe színe elé a sorsdöntő órákban s amikor a szent atya XI. Pius, megtárgyalta hazájába küldötte a palotákban és kunyhókban egyforma örömet váltott ki s az a bizalom, mely pályája elé sugárzott, a magyar katolikus lelkekből egyre hatványozódik és erősödik, mert az ország katolikus közvéleménye látja és tapasztalja, hogy a biliorosok hajdani „Benjaminja” a modern gondolat tulkapásai között nem lavirozik a létért való bocsánatkérés taktikájával, hanem a magyar katolicizmus érdekeinek megfelelő célkitűzése biztos és határozott vonalvezetésével halad előre.

Ez hívta életre, ez a transzcendens, bensőbb, krisztusiasabb, katolikusabb gondolat szolgálata az „Esztergomi katolikus nyári egyetem” is.

Már a negyedik évfolyama zajlott

Meghalt Gabriel Antal.

Hosszas szenvedés után I. hó 13-án 72 éves korában Budapesten elhunyt Gabriel Antal a salgótarjáni bányagazgatóság nyugalmabavonult tisztviselő karnagya. Négy évtizedes szolgálat után 1934. májusában vonult nyugalomba, hogy a jól megérdemelt pihenés napjait Budapesten gyermekei és unokái körében élvezhesse. Sajnos a sors azonban rövidre szabta a pihenés örömteli napjait és 2 évi budapesti tartózkodása után pontot tett a halál a kiváló zeneművész életére. Földi porait I. hó 15-én délután helyezték örök nyugalomra a Farkasréti temetőben. A temetésen jó barátain és tisztviselőin kívül, megjelent a salgótarjáni bányagazgatóság és a központi igazgatóság tisztikari küldöttsége, élükön Róth Flóris bányai főtanácsossal. A beszentelés után Vilezsai karnagy vezetésével a bányazenekar gyászinduló mellett kísérték el a kiváló karnagyot utolsó útjára, hogy ezután a „Szerencse fel” hangjai mellett visszaadják testét az anyaföldnek.

Ki volt Gabriel karnagy, azt mindenki tudja. A zene rajongója és szerelmese! Ki ne ismerte volna a közszereketben álló mindnyájunk Gabriel bácsiját! Négy évtizeden át látta és élvezte nem csak Salgótarján közönsége, de messze meggyeszerzte mindenki az ő kedves mosolygó arcát és karmesteri pálcájának varázsát. Mikor megállt a zenekar előtt és magasba lendülő pálcája nyomán felcsendültek a szebbnél szebb melódiák, felragyogott a közönség arca, átszellemült lelkiemlekedettség szállta meg a hallgatóságot, elfeledtetve minden szürke földi gondot és bajt.

De nemcsak mint karmester, hanem mint zeneművész is a legkiválóbbak közé tartozott. Már egészen fiatal korában a szülői háznál ismerkedett meg úgy szólván az összes hangszerekkel. Edesapja ugyanis, — aki városi karmester volt — fiat már serdülő gyermekkorában bevezette a muzsika és a különféle hangszerek csodálatos és rejtélyes világába. Zenei tudását később a budapesti zeneakadémián képezte tovább a kiváló Hanz Kösler tanár vezetése alatt. Közben a cs. és kir. 6. közös gyalogezred zenekarának hangversenymestere és helyettes karmestere volt. Innen került 1894-ben a salgótarjáni bányagazgatóság zenekarának élére. Fáradhatatlan szorgalommal és kiváló zenei tudásával újra-szervezte és a városzerte közismert magas nivóra emelte a bányazenekart.

Közvetlen, simulékony modora és az igazi művészt jellemző meleg szíve a társadalom minden rétegében közbecsülést vívott ki magának. Őszintén szeretett mindenki, kollégák és idegenek egyaránt. Négy évtizeden át nem volt olyan társadalmi, vagy kulturális esemény Salgótarjánban és környékén, amelyen ne szerepelt volna Gabriel bácsi a bányazenekar élén. Mikor a karmesteri pálcát a kezébe vette, átszellemült az arca és látszott rajta, hogy ilyenkor talán nem is ilt a földön jár. Nem mesterségbeli, hanem hivatásos művésze volt a zenének. Összeforrott, összenőtt a zenekarával, amit nem tudott elfelejtani a budapesti csendes pihenésre szánt napjai között sem. Mindig emlegette és mindig hiányzott neki, mert nem tudott muzsika nélkül élni. Talán ez is siettetta távozását a szürke árnyékvilágból. Utolsó útján felcsendült még egyszer Sebastian gyászindulója, amit annyira szeretett. Vajon halotta-e? vagy talán már ott messze fenn, a fellegek felett élvezte a szférák zenéjét, mialatt könnyezve búcsúztatták le testét a sírgödörbe. Elárvult karmesteri pálcája nem lendül többé a magasba, porhüvelybe elvegyül az anyafölddel, de a lelke, szelleme a melódiák szárnyán közöttünk fog lebegni mindig, ahányszor felcsendül a muzsika a bányazenekar hangszerein.

Isten veled Gabriel bácsi! Az ember meghalhat, de a lelke, a Művész lelke közöttünk örökké élni fog!

— Iay. —

Hírek és különféle

Néhai Partényi Béla utóda. Gömbös Gyula a Nemzeti Egység Pártja Vezére a Nemzeti Egység Salgótarjáni választókerületi pártvezetőjének titkári tisztségével Kraft Jenő eddigi h. titkárta bízta meg.

Nótaköltő. Dudás Jánost államrendőrségünk helybeli kapitányságának fogalmazóját, az országos nevű dalköltőt a napokban szép és megérdemelt kitüntetés érte. A Magyar Szövegírók, Zeneszerzők és Zeneműkiadók Szövetsége ugyanis jogdíjigogusult tagjai közé választotta. Az elismerés alkalmából társadalmunk e közkedvelt tagját mi is üdvözzöljük.

Kisebbs bányát vennék. „Szén-nagykereskedő” jelígre, cím a kiadóban.

le, az érlelt hadgyakorlatozó, izzadságos nyári napokban.

Ezek az Egyetemi előadások siettetni óhajtják azok ébredését, akik még aluszának, de anyakönyvi kivonataik valóságos rovatát szerint katolikusok s fokozni szeretnék azoknak a kedvét, munkavágyát életörömet, akik már felébredtek.

A katolikus nyári egyetem célja megmutatni, hogy az Aclio Catolika „lobogója” alatt, hogyan folytassák a népfelvilágosító köz munkát a gyakorlatban, nem szóval, hanem tettekkel letörni és leszerelni azt a vádat, hogy a katolicizmus naivitás és inferiorizmus. Világosságot adni az imbolygónak léptei elé. A tépelődőnek biztos célpontot mutatni az örök élet állomásai felé. A magafeledett kishitűeknek tudatára juttatni az élet nagy értékeit. A lélegzet után kapkodókat utat mutatni a tisztas, üde légkör felé. A vallási megvilágosítást és meg erősödést keresők, a komolyan kutatók és vizsgálódók számára utjelzőket felállítani, szempontokat emelni ki, melyeket a modern művelt ember inkább elfeledett, mintsem hogy tagadni akarna, vagy cáfolni tudna. A haladó és fejlődő magyar katolicizmus egyik szerény rugóhajlása-ként, mind a budapesti Pázmány Péter m. kir. tudományegyetem filiaja, leányintézménye, testvér iskolája, ahogyan azt Dr. Korniss Gyula rector magnificus mondotta, szolgálja óhajtja a legigazibb s legmagasabb értelemben vett magyar kultúrát annak a jelnek a fényében, mely alatt az csaknem ezer esztendőbe megindult, amely alatt megerősödött, naggyá és ellenállóképessé lett a századok viharában.

A katolikus nyári egyetem az intelligens magyar értelmiség életiskolája, amely feladatokat óhajt lobogtatni, fátylat emelni, ha kell tüzelni, ha kell bátorítani, s szeretne megértést, kedvet, lelket és erőt, szeretettel és boldogulást sugározni mindenfelé, ahol csak az ébredő nemzetet egy-egy részében, meg-megdobban egy frissebb érzés a katolikus reneszánsz érdekében.

Az előadók budapesti és hétsi egyetemi tanárok, Magyarország főiskoláinak professzorai, hittudósai, kiváló publicistái, jogászai, etnográfusai s historikusai voltak.

Hallgatói a budapesti, szegedi és pécsi Egyetemek ifjú férfiai s nőiái közül Prága, Pozsony, Kolozsvár, Bukarest, Csehszlovák és Oláh Univerzitasokon tanuló megszállt területi magyarországi trianonai nemzetiségűek szomorú csoportjai mellett felszentelt papok, szerzetesek, tanárok, ügyvédek, orvosok, mérnökök, gazdászok, katonatisztek, tanítók, jegyzők, vasuti és postai továbbá egyéb tisztviselők, előkelő magas állású vezéregényiségek voltak. Háromszáz-négyszáz között ingadozik a létszám, akik ott voltak rendületlenül bizó színválással az örök igazságokért modern sikon és modern mezben magvetők katedrája előtt.

Nógrádvármegyéből Ambrus Béla kisterenyéi áll. el. isk. tanító, Majteényi Gyula balassagyarmati reálgyimn. tanár a Nógrádi Hírlap szerkesztője, Réfi Béla tanárjelölt Baglyasfalja, Syllaba László tanító és a szécsényi esperesi kerület képviselőjében e soroknak írója Vadkerti Béla tanító.

Személyi hírek. Dr. Holics Endre miniszteri tanácsos, bányakapitány egy havi nyári szabadságra távozott. Helyettese dr. Csillagh József bányabiztos. — Dr. Mátyás Lajos posta és távirat felügyelő egy havi nyári szabadságra távozott. Helyettese dr. Vályi Zoltán fogalmazó.

Értesítem Salgótarján t. közönségét, hogy elődöntőt az acélgyártelepi consumban a **Kaszinó** víz töltését átvetttem s azt továbbra is zavartalanul fogjuk házhoz szállítani. Tisztelettel: **Zsarnay Zoltán** az élelmészeti üzem kezelője.

Egres is: 5 kg. nagyon érett egres száraitól és virágjától jól megtisztított és ústban folytonos kavarással addig főzzük, míg 2/3 részére lefőtt. Ekkor két és fél kg. cukrot keverünk bele és folytonos kavarással egyszerűen főzzük. Ezután a tűzről levéve egy csomag Dr. Oetker-féle befőző port keverünk bele, üvegekben töltjük. Másnap tisztá szeszebe, vagy rumba áztatott papirlapot fektetünk a tetejére, melyre kevés befőzőport hintünk és végül pergament papírral légmentesen leköltjük.

Háromszoba esetleg kétszoba mellékhelyiségekből álló lakást keresek augusztus hó 1-re. Cím: Munka nyomda.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE
SALGÓTARJÁNI FŐKÉPVISELETE
ÁTVÉTELÉRE
KERESZTÉNY VEZETŐT KERES.

IRÁSBELI AJÁNLATOK:
budapesti vezérképviseletéhez:
Budapest, IX. Üllői-ut 1.
főlemezlet küldendő.

Halálos baleset. Mátraverebély községhez tartozó Alsószenik-pusztán, Nagy Ferenc földbirtokos uradalmában, a minap Nagy János uradalmi kocsi, etetés közben a ló homlokán rugta. Nagy János a helyszínen meghalt.

Berlin és Bécs békéje.

Az európai politikának kaleidoszkopszerűen változó, izgalmasított átfutott színjátéka július 11-én történelmi jelentőségű, szívvel-lelkel gyönyörködtető képet nyújtott a millió és millió nézőnek és hallgatónak. Az igazán békeszerető országok és népek legtisztább örömeire létrejött a meg egyezés Németország és Ausztria között, a két német állam viszonya ismét a régi barátságosra változott s ezzel teljes mértékben sikerült kiküszöbölni az európai viszálykodások egyik magvát, az éveken át oly sokat ártó német-osztrák feszültséget.

Hogy a hosszú esztendősk áldatlan állapotáért ki volt, vagy kik voltak a felelősek, azt ma már nem érdemes és nem is fontos kutatni. Most csak az a fontos, hogy Hitler és Schuschnigg végre megértette egymást és a legártatlanabb áldozatnak, Dollfuss kancellárnak szellemen is bizonyára kiengesztelődéssel fog tekinteni a meg egyezés nagy művére. Hiszen ezt akarta ő is, békés együttműködési utakat keresett a két testvérnép számára és nem rajta mulott, hogy nagy tervét nem tudta megvalósítani. De amint az ő élete hajótörést szenvedett, aminek keresztyűvitelében a fékevesztett szenvedélyek megakadályozták, azt a körülmények kedvezőbbre fordulásának segítségével sikerült végrehajtani Schuschnigg-nak, a minden tekintetben méltó utódának.

Mint utólag megtudtuk, heteken át folytak már a kibontakozási tárgyalások Berlin és Bécs között. Sűrű egymásutánban keresték fel az államfőket a megbí-

zottak, a bécsi német és berlini osztrák követ, Hitler és Schuschnigg utasításai sorra újabb és újabb engedelményeket jelentettek, míg végül létrejött az egyezmény, amely szerencsés összhangba hozta az igényeket és mindkét fél teljes megelégedésére rendezte a vitás kérdéseket. A meg egyezésben a német kormány elismerte Ausztria teljes függetlenségét, mindkét kormány ígéretet tett arra, hogy a másik állambau fennálló belpolitikai rendet, az osztrák nemzeti szocializmus kérdését is, belügynek tekinti s abba nem avatkozik bele, az osztrák kormány politikájában mindig szem előtt tartja azt, hogy Ausztria német állam, végül pedig kimondották, hogy a meg egyezés az 1934-ben létrejött római jegyzőkönyveket s ezzel természetesen Ausztriának Olaszországgal és Magyarországgal szembeni viszonyát semmi tekintetben sem érinti.

Mint látható tehát a német-osztrák meg egyezés minden sürüldöséssel, felületi elsimított és megteremtődött az együttműködési lehetőséget valamennyi európai kérdésben, különösen pedig középeurópa-
pának sokféle ágazó és régóta esedékes újjárendezési problémájában. A német-osztrák közös arcvonal épen a középeurópai kérdések megoldása körül bír nagy fontossággal és sok kedvező lehetőséget rejt magában, különösen, ha tekintetbe vesszük Olaszországnak a meg egyezés körüli szerepét és az együttműködésben rövidesen várható tevékeny részvételét.

Nem titok ugyanis, hogy az olasz kormány fejének, Mussolininak nagy érdemei vannak abban, hogy az egyezmény ilyen minden igényt kielégítő módon létrejött. Mussolini ismert politikai éleslátásával rájött arra, hogy az állambau európai idegesség elleneszerűen olyan nagy középeurópai csoportot kell alakítani, amely a lehetetlennek bizonyuló Népszövetség helyett súlyának megfelelően döntően tudja ballatni szavát hármely időszerű kérdés elintézésére terén és meg tudja akadályozni azt is, hogy akár Olaszországot, akár Németországot elajoggetelhessek. A középeurópai csoport hárrom tagja már együtt volt Olaszország, Ausztria és Magyarország képeben s hogy a terv teljessé váljék, ki kellett küszöbölni azokat az akadályokat, amelyek Németországot még elválasztották. Ezeket az akadályokat gyűjtőszóval osztrák kérdésnek nevezhetjük, ez a kérdés volt eddig útközponon Olaszország és Németország között, de Olaszország kezdeményezésére megszűnt és nyitva áll az ut Németország számára az új, békés szándékú nagy középeurópai csoporthoz.

Németország előreláthatólag rövidesen bejelenti hivatalos csatlakozását a középeurópai, helyesebben római csoporthoz s ha a jelek nem csalnak, valószínűleg Lengyelország is követi példáját. Róma, Bécs, Berlin, Budapest, Varsó közös politikát fog követni, békés alkotó munkát fog végezni, szem előtt tartva mindig a jog és igazság elvét. Fényes, biztató ígéret, erős támasz ez nekünk s ezért különös örömmel üdvözlöljük az új alakulást, amelytől Középeurópa sokat szenvedett földjén az új, igazságos rend megteremtését teljes bizalommal várjuk.

Vadkerti Béla.

